

V
M
IDES
INISTRIJA

Integrēta pieeja piesārņojuma samazināšanai

Lai mazinātu piesārņojumu vidē – gaisā, ūdenī un augsnē, nepieciešama kompleksa pieeja. Šādu pieeju ES nodrošina Integrēta piesārņojuma novēršanas un kontroles direktīva, nosakot integrētu un vienotu pieeju piesārņojuma kontrolei visu ES dalībvalstu enerģētikas, metālu ražošanas un pārstrādes, ķīmiskās rūpniecības, atkritumu saimniecības, celulozes un papīra, pārtikas pārstrādes u.c. nozaru lielajiem uzņēmumiem. Direktīva liek uzņēmumiem ieviest videi draudzīgākas ražošanas tehnoloģijas, optimizēt resursu (ūdens, enerģijas, kurināmā u.c.) izmantošanu, kas ir nozīmīgs faktors tālāko investīciju piesaistei un konkurētspējai ES tirgū. Latvija ES prasības rūpniecības uzņēmumu integrētā piesārņojuma kontrolei un tirākas ražošanas veicināšanai tiek ieviestas pakāpeniski; pilnīgu atbilstību ES normatīviem plānots sasniegt līdz 2011. gadam.

RŪPNIECĪBA

Rūpniecība rada piesārņojumu, tomēr tieši šajā nozarē iespējams visvairāk samazināt piesārņojumu. Tāpēc Eiropas Savienības (ES) vides politikas īstenošanai rūpniecības atbalsts un aktīva rīcība tiek ļoti augsti vērtēta.

Vides pārvaldības sistēmas

Izplatītākās ES vides pārvaldības sistēmas ir:

- Starptautiskie vides kvalitātes standarti ISO 14 001
- vides pārvaldības un audita shēma (Environmental Management and Audit Scheme – EMAS)

Starptautiskais vides kvalitātes standarts ISO 14 001

ISO 14 001 ir vides kvalitātes standarts, kas tiek piešķirts uzņēmumiem ar atbilstošu vides pārvaldības sistēmu un apliecina uzņēmuma rūpes mazināt ražošanas ietekmi uz vidi. Šis standarts ir pirmais solis ceļā uz daudzpusīgo vides pārvaldības sistēmu EMAS.

ES LIFE Environment finansu programma

Viena no ES LIFE Environment programmas atbalstāmajām jomām ir ekonomiskās darbības uz vidi samazināšana, kas ietver tehnoloģiju nomaiņu un modernizāciju, emisiju samazināšanu, resursu ekonomiju, izejvielu aizstāšanu, EMAS ieviešanu uzņēmumos un sociālajā sektorā. Projektam jānodrošina līdzfinansējums 50 – 70% apmērā, projekta minimālais budžets ir 300 tūkst. eiro.

Brīvprātības princips

Daudzas ES iniciatīvas videi draudzīgas ražošanas sekmēšanai balstītas uz brīvprātīgu rīcību. Tomēr pieaugoša patērētāju ieinteresētība un informētība par videi draudzīgām precēm un pakalpojumiem ražotājiem un pakalpojumu sniedzējiem liek rūpīgi apsvērt iespējas ieviest vides pārvaldības sistēmas, darot vides labā vairāk, nekā to nosaka tikai obligātie vides aizsardzības normatīvi. Turklāt tirāku tehnoloģiju ieviešana un ražošanas procesa efektīvizēšana samazina izmaksas un veido labāku uzņēmuma tēlu klientu un patērētāju acīs.

Pakāpeniski arī Latvijas uzņēmumi, veloties paaugstināt konkurētspēju ES tirgū, efektīvizē ražošanas tehnoloģijas un ievieš vides pārvaldības sistēmas. Latvijā vides kvalitātes standartu ISO 14 001 ieguvuši jau vairāki pārtikas rūpniecības (Aldaris, Piebalgas Alus), ķīmiskās rūpniecības (Olainfarm, Grindeks, Baltic Color) un naftas un ķīmisko vielu pārkraušanas uzņēmumi (Kālija Parks, Ventamonjaks, Ventspils nafta), paužot savu apņēmību mazināt saimnieciskās darbības ietekmi uz vidi un racionāli izmantot dabas resursus.

Vides pārvaldības un audita shēma

(Environmental Management and Audit Scheme – EMAS) liecina, ka uzņēmums

- stingri ievēro visas vides aizsardzības prasības,
- rūpējas par tehnoloģiju uzlabošanu un ietekmes uz vidi nepārtrauktu samazināšanu,
- regulāri sagatavo ziņojumus par veiktajiem pasākumiem ietekmes uz vidi samazināšanā un vides mērķu sasniegšanā.

Iespējamie ieguvumi:

- Uzlabosies gaisa, ūdens un augsnes kvalitāte
- Samazināsies ražošanas izmaksas, taupīgi izmantojot resursus
- Uzlabosies iedzīvotāju veselība, samazinoties piesārņojumam
- Samazināsies rūpniecisko avāriju risks
- Palielināsies rūpniecības konkurētspēja

Papildus informācija:

LR Vides ministrija
<http://www.vidm.gov.lv>

ISO 9 000 un 14 000

<http://www.iso.org/iso/en/iso9000-14000/index.html>

Vides pārvaldības un audita shēma (EMAS)

http://europa.eu.int/comm/environment/emas/index_en.htm

ES LIFE Environment programma

<http://europa.eu.int/comm/environment/life/life/environment.htm>

